

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการห้องสมุด ด้านการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยมีนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 160 คน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในแบบสอบถาม โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.49 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ทั้งเชิงคุณภาพและทางสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งจากการศึกษาสามารถสรุปผล อภิปราย และมีข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการห้องสมุด ด้านการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 การบริหารงานห้องสมุด ด้านการจัดการห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ จัดให้มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ วัสดุบริการในห้องสมุด มีการจัดบรรยากาศภายใน ภายนอก ห้องสมุดเป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม และมีจำนวนหนังสือความเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

1.2 การบริหารงานห้องสมุด ด้านการสอนวิธีการใช้ห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ห้องสมุดมีขั้นตอน ระเบียบการใช้ ป้ายนิเทศแนะนำขั้นตอน และระเบียบการใช้ห้องสมุดที่ชัดเจน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลวิธีการใช้ห้องสมุดกับครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์เพื่อการปรับปรุงแก้ไข

1.3 การบริหารงานห้องสมุด ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ในการส่งเสริมการอ่าน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยตึง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์มีการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน จัดชั่วโมงให้นักเรียนได้เข้าใช้บริการห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระ โดยมีขั้นตอนในการใช้ห้องสมุดเหมาะสมไม่ยุ่งยาก

1.4 การบริหารงานห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยตึง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก กล่าวคือความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของนักเรียนจากครูในโรงเรียน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยตึง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการห้องสมุด ควรจัดหนังสือในตู้ต้องให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นหมวดหมู่สม่ำเสมอ มีที่ชั้นหนังสือเป็นกลุ่มสาระเพื่อให้ง่ายต่อการค้นคว้า ตลอดจนส่งเสริมให้ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการค้นคว้า

2.2 ด้านการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ต้องจัดชั่วโมงสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ระเบียบวิธีการใช้ห้องสมุด และจัดชั่วโมงให้นักเรียนได้ใช้ห้องสมุดอย่างอิสระโดยครูในแต่ละกลุ่มสาระออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าไปใช้ห้องสมุด พยายามสอนเทคนิควิธีการค้นคว้า สืบค้นหนังสือให้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

2.3 ด้านการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ควรจัดเวลาในการใช้ห้องสมุดให้มากขึ้น เช่น ในชั่วโมงที่ว่างไม่มีคุณครูเข้าสอนไปปฏิบัติราชการนอกสถานที่ โดยมีครูให้ความสำคัญ สนใจคอยแนะนำการค้นคว้า

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยกิจกรรมที่นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ให้ความสนใจมากที่สุด ได้แก่ คำถามประจำสัปดาห์ เล่นนิทานด้วยหุ่น การแข่งขันค้นคว้าหนังสือในห้องสมุด การแข่งขันการอ่านหรือพูดคำควบบกล้ำ การแนะนำหนังสือหน้าเสาธงตอนเช้า และการอ่านหนังสือที่ห้องโสตให้นักเรียนและเพื่อนที่สนใจฟัง เป็นต้น

การอภิปรายผล

การศึกษาการบริหารงานห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่าน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยตึง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารงานห้องสมุด ในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า

1.1 การบริหารจัดการห้องสมุด ในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ ปานกลาง น่าจะมีสาเหตุมาจาก การจัดบรรยากาศภายใน ภายนอกห้องสมุดให้เป็นระเบียบ สวยงาม ภายในห้องสมุดต้องไม่ทึบ มีแสงสว่างเพียงพอ ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศวิชาการ มีมุมความรู้ต่างๆ ป้ายนิเทศ ป้ายหนังสือที่น่าสนใจ นำรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สมจิตร พรหมเทพ. (2542 : 6) กล่าวไว้ว่า ห้องสมุดควรมีบรรยากาศน่าเข้าไปใช้และจงใจให้นักเรียนและครูมาใช้ การตกแต่งภายใน การจัดวางครุภัณฑ์ และสารนิเทศ ต้องสะดวกในการใช้ การตกแต่งภายนอก ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นธรรมชาติ ร่มรื่น สะอาด สวยงาม นอกจากนั้นการบริหารจัดการห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานครควรมีการประชาสัมพันธ์กระตุ้นการใช้ห้องสมุดบ่อยๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของห้องสมุด หรือช่วยเหลือนักเรียนที่คิดว่า สืบค้นหนังสือไม่พบตลอดจนควรส่งเสริมให้มีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีต่างๆ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล เพื่อให้ห้องสมุดมีประสิทธิภาพหรือส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2546 : 1-3) กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนว่าเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ อย่างหลากหลายสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ สื่อเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น แดปบันทึภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการค้นคว้าและการอ่านมากขึ้น

1.2 การบริหารด้านการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยต้ง สำนักงานเขตหนองจอก พบว่า อยู่ในระดับ มาก น่าจะมีสาเหตุมาจาก การสอนวิธีใช้ห้องสมุด วิธีการสืบค้น ค้นคว้าเอกสารภายในห้องสมุด ตลอดจนป้ายนิเทศบอกวิธีการใช้ห้องสมุด ระเบียบ มารยาทการใช้ห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลียว พันธุ์สีดา (2539 : 64-66) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนวิธีการใช้ห้องสมุดว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารนิเทศหลากหลาย มีทั้งวัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ มีการจัดทำเครื่องมือให้เข้าถึงทรัพยากรทุกชนิด มีบริการและกิจกรรมสม่ำเสมอ ทรัพยากรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ห้องสมุดมีอยู่ นักเรียน ครู อาจารย์ในโรงเรียน อาจไม่มีความรู้และไม่ทราบ จึงจำเป็นต้องสอนให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุด นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 2 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ

เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครูผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ดังนั้นโรงเรียนจึง จำเป็นต้องจัดการเรียนรู้โดยการสอนวิธีใช้ห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญและใกล้ชิดตัว นักเรียนมากที่สุด การสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ทำให้ผู้เรียนตระหนัก ถึงความสำคัญและ ประโยชน์ของห้องสมุด มีทักษะการใช้ห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ตลอดจนมีนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ. 2545 : 45)

1.3 การบริหารการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนในการส่งเสริมการอ่านของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดลำด้อยดิ่ง สำนักงานเขตหนองจอก พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อาจมีสาเหตุมาจาก การเข้าใช้บริการห้องสมุดของนักเรียนน้อย ผู้บริหาร ครูไม่ได้กระตุ้นหรือ เข้มงวดในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีการสืบค้น ค้นคว้าจากห้องสมุด เช่น การทำ รายงาน การทำโครงงานตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนในช่วงเวลาว่าง พักกลางวัน หรือภายหลังโรงเรียนเลิกก่อนกลับบ้านอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรม วิชาการ (2543 : 13-26) สรุปได้ว่า การใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน เป็นวิธีการที่จะช่วย ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งรู้จักศึกษา ค้นคว้าและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ การ สนับสนุนของผู้บริหาร ความพร้อมของครูผู้สอน และการจัดบริหารห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ ที่จะช่วยกันดำเนินการให้เป็นไปอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.4 การบริหารกิจกรรมในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน วัดลำด้อยดิ่ง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่าน อยู่ในระดับ มาก น่าจะมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหาร คณะครู โดยเฉพาะครูบรรณารักษ์ได้ จัดกิจกรรมต่างๆที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและระดับของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมที่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงาน คุณครูบรรณารักษ์หรือ คณะกรรมการห้องสมุดช่วยดูแลอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมทุกสัปดาห์ ทุกเดือน อย่าง สม่าเสมอทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน มีรางวัลเป็นแรงเสริมให้นักเรียนอยากที่จะเข้าร่วม กิจกรรมมากขึ้น นอกจากนั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทุกกิจกรรม ที่จัดขึ้นต้องเน้นระดับความสามารถของนักเรียนเป็นที่ตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (2546 : 77 - 79) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนใน โรงเรียน โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนสร้างนิสัยรักการอ่านทั้งในและนอก ห้องเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก ในแต่ละวัย และผู้จัดกิจกรรมจะต้องนำกิจกรรมนั้นไปสู่การอ่านเสมอ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการ

อ่านเป็นวิธีการที่จะช่วยกระตุ้น ชักจูงให้นักเรียนสนใจการอ่านหนังสือมากขึ้น ทุกครั้งที่จัดกิจกรรมควรเชิญชวนให้อ่านหนังสือ รู้จักใช้บริการของห้องสมุด สามารถเลือกหนังสืออ่านได้ตามความต้องการหรือความสนใจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการอ่านของตนเองให้ไปถึงระดับอ่านเป็นอ่านสม่ำเสมอและอ่านเป็นนิสัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่านนั้น ได้แยกออกเป็นแต่ละด้านดังนี้

1. การบริหารจัดการห้องสมุด

1.1 ผู้บริหารควรให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญ จัดเป็นนโยบายหลักที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และวิทยาการต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันจะส่งผลให้ผู้เรียนรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์มีเวลาปฏิบัติงานห้องสมุดมากกว่างานสอน ให้บุคลากรต่างๆ ตลอดจนนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุด

1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมการใช้ ICT (Information and Communication Technology) หรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาค้นคว้า

1.4 ครูบรรณารักษ์ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานห้องสมุดทุกระดับชั้น คอยควบคุมระเบียบการให้ห้องสมุด มารยาทในการใช้ห้องสมุดอย่างเข้มงวด

2. การบริหารด้านการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด

2.1 ผู้บริหารต้องจัดให้มีการเรียนสอนวิธีการใช้ห้องสมุด วิธีการสืบค้น และเทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยให้การสืบค้น ค้นคว้าเป็นไปได้อย่างง่ายดาย ตลอดจนมารยาทที่ดีในการเข้าห้องสมุด การแต่งกาย ระเบียบการใช้ห้องสมุด เป็นต้น

2.2 ผู้บริหาร คณะครู และครูบรรณารักษ์ ต้องสอนให้นักเรียนเรียนรู้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน ตลอดจนการใช้ห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการอ่านในชีวิตประจำวัน

3. การบริหารห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

3.1 มีการจัดตารางการใช้ห้องสมุดอย่างน้อย 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยคุณครูผู้สอนต้องวางแผนในการจัดการเรียนรู้เพื่อการสืบค้น ค้นคว้าของนักเรียน

3.2 จัดเวลาว่างหรือชั่วโมงในช่วงเย็นก่อนเลิกเรียน 1 ชั่วโมง ให้นักเรียนได้มีเวลาในการสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมดำเนินกิจกรรม เช่น โครงงาน ตามกลุ่มสาระ เป็นต้น

3.3 โรงเรียนต้องพยายามส่งเสริมให้ห้องสมุดมีเทคโนโลยีช่วยในการสืบค้นข้อมูล และเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าใช้อย่างสม่ำเสมอ

4. การบริหารกิจกรรมในการส่งเสริมการอ่าน

4.1 กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียนต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนเป็นที่ตั้งหรือสำคัญที่สุดและใช้เวลาเพียงพอต่อกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจัดขึ้น

4.2 การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินผลให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดความผูกพัน ฝักใฝ่ใจต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหรือประชาชนทั่วไปในชุมชนที่มีต่อการบริการของห้องสมุดภายหลังจากการศึกษาศึกษาการบริหารงานของห้องสมุดในการส่งเสริมการอ่าน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบและการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวัสดุสารนิเทศในห้องสมุดโรงเรียน พัฒนาครูและนักเรียนให้เข้าถึงสิ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษากับประชากรกลุ่มอื่นๆ เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 3 ตลอดจนผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชนที่มาใช้บริการของห้องสมุด